

Jesper Hjellnes Gustavsen

Kjærlighet i Dafnis og Khloe

Bacheloroppgave i Allmenn litteraturvitenskap

Veileder: Martin Wåhlberg

Mai 2023

Jesper Hjellnes Gustavsen

Kjærlighet i Dafnis og Khloe

Bacheloroppgave i Allmenn litteraturvitenskap

Veileder: Martin Wåhlberg

Mai 2023

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Kunnskap for en bedre verden

Innhold

Innledning	2
Kort introduksjon til kjærlighet i antikk litteratur.....	3
Kjærlighet fra et uvitende sitt perspektiv	5
Kjærlighet som guddommelig makt.....	7
Ønske om å ikke skade partneren og overgang i puberteten	11
Kjærlighetens kraft mot sosial status	14
Konklusjon	17
Litteraturliste.....	19

Innledning

Dafnis og Khloe er en kjærlighetsroman inndelt i fire bøker, skrevet av den gresk-romerske forfatteren Longos. Romanen følger utviklingen i kjærlighetsforholdet mellom gutten Dafnis og jenta Khloe. Handlingen starter når Dafnis og Khloe blir satt til å jobbe på en gård, og gjennom ungdomsårene får leseren innblikk i parets kjærlighetsutvikling. Fra å være to uvitende mennesker som ikke forstår hva det vil si å være forelsket, avsluttes historien med at paret gifter seg. Handlingen foregår i et bondemiljø på den greske landsbygda, og er innom ulike temaer som natur, guddommelighet og modenhetsutvikling, hvor alle temaene er relevante for utviklingen av Dafnis og Khloes forhold.

Romanen er en kjærlighetshistorie, men hvordan kommer det fram? Oppgaven vil ta utgangspunkt i denne problemstillingen, og diskutere følgende underspørsmål: Hvilke hendelser er spesielt viktige for utviklingen av parets romantiske forhold? Hvordan reagerer paret på det de opplever gjennom både tanker og handlinger? På hvilken måte beskrives kjærlighet generelt og det å være forelsket?

Jeg har valgt ut noen spesifikke hendelser som fremstår som særlig relevante med tanke på hvordan kjærlighet synliggjøres. Jeg har notert ned steder fra romanen som kan sies å være sentrale med tanke på problemstillingen. Når jeg forteller om hendelsene, henviser jeg i fotnotene til både siden med den greske originalteksten og siden med den engelske oversettelsen. Oppgaven starter med første gangen Dafnis og Khloe kjenner seg tiltrukket av hverandre, og hva de tenker når de foreløpig ikke vet at de er forelsket. Senere viktige hendelser er når Dafnis og Khloe underveis får kunnskap om kjærlighet og hvordan de bør leve som et forelsket par. Etter hvert kommer jeg inn på temaet seksualitet og modenhet når Dafnis ønsker opplæring i hvordan han skal ha sex med Khloe. Avslutningsvis blir den siste delen viet til hvordan paret forenes med bryllup, og budskapet om at kjærligheten alltid vil være uovervinnelig.

Under arbeidet med oppgaven, har jeg benyttet et utvalg teorilitteratur om både *Dafnis og Khloe* og antikk romanlitteratur generelt. Jeg vil komme inn på momenter fra tidligere forskning som jeg vil diskutere ut fra observasjoner jeg selv har gjort under lesningen av romanen. Faglitteraturen jeg har lest undersøker både kjærlighetskonseptet i antikken generelt, *Dafnis og Khloe* som kjærlighetsroman, og hendelsene jeg har bemerket meg blir kommentert i flere av disse arbeidene. Jeg vil begynne med å gi en innledning til hva forskere tidligere har ment om kjærlighet i antikken, og dette er poenger jeg vil referere tilbake til når

jeg går gjennom hendelsene underveis. I tillegg vil jeg gi egne tanker til hva de spesifikke hendelsene sier om kjærlighet som tema, også sammenlignet med teorilitteraturen.

Kort introduksjon til kjærlighet i antikk litteratur

For å kunne forstå *Dafnis og Khloe* som antikk kjærlighetsroman, er det nyttig å se på hva som tidligere har vært skrevet om kjærlighet i antikkens litteratur. Det har vært et mye debattert tema forskere imellom. Spørsmålet har i stor grad handlet om hvorvidt begrepet vi har om kjærlighet eksisterte i antikken. Argumentet har vært at den greske og romerske litteraturen hadde andre begreper som ikke samsvarer med det vi i dag anser som kjærlighet. *Dafnis og Khloe* er en kjærlighetsroman, og det blir derfor relevant å undersøke hvordan forskere mener kjærlighet ble beskrevet da Longos skrev romanen.

Thea Thorsen har i sin bok *Greek and Latin Love: The Poetic Connection* skrevet om temaet kjærlighet og hvordan det kommer til syne i antikk litteratur, men også om hvordan det har vært grobunn for uendelig diskusjon i forskning på 1900-tallet. Selv om det i flere antikke tekster skjer hendelser hvor leseren kan se at kjærlighet er involvert, er det mange som har ment at vår definisjon på kjærlighet ikke oppsto før i middelalderen. Dette tar hun opp i kapitlet *Love: Ancient and Later Representations*. Innledningsvis beskriver hun vår moderne oppfatning av kjærlighet. Kort oppsummert er det en kombinasjon av gjensidig kjærlighet og seksuell lyst, og kjærligheten oppstår uten noen spesifikk årsaksforklaring. Den er styrt av partnernes ønske om å være med hverandre. For eksempel skal ikke bakgrunnen for kjærligheten være av guddommelig opphav, og familiestiftelse må ikke være det eneste målet for at et par vil bli sammen. Det må være en felles interesse for hverandre som personer, og det må være en gjensidig lyst, og en gjensidig fysisk tiltrekning. Det har blitt påpekt av mange at et slikt syn på kjærlighet først oppsto i Frankrike på 1200-tallet, og at antikkens form for kjærlighet kjennetegnes av andre trekk. Synet på at kjærlighet oppstod med de franske trubadurdiktene skrev Denis de Rougemonts i sin bok *L'Amour et l'Occident* («Kjærligheten og vesten») som kom på starten av 1900-tallet, men som Thorsen viser, det har blitt tatt opp av flere historikere og teoretikere, kanskje mest relevant Paul Veyne og Michel Foucault. Argumentet om at denne typen kjærlighet ikke eksisterte i antikken har imidlertid møtt motstand fra forskere, særlig i det siste. Disse henviser til at vårt konsept om kjærlighet kommer tydelig fram i flere antikke tekster. Et eksempel er det latinske kjærlighetsdiktet om Hero og Leander. Forfatteren Ovid beskriver hvordan man er villig til å risikere liv for den man elsker, og begge karakterene dør som resultat av at de prøver å få hverandre. Leander svømmer i stormende bølger for å komme til Hero, men drukner på turen. Hero begår

selvmord når hun finner liket hans. Paret har hatt så stor lidenskap for hverandre, at den var med på å ta livet av dem begge to. Årsaken bak dødsfallene er at begge ønsket å være sammen, og dette ønsket lå der uten spesifikk årsak.¹ Denne type ubetinget kjærlighet ligner på den vi finner i *Dafnis og Khloe*.

Liknende beskrivelser om kjærlighet finner man også i eksempler fra antikken nevnt i *The Cambridge Companion to Latin Love Elegy*, en annen bok fra Thea Thorsen. Temaet er latinsk kjærlighetselegi, fra den romerske litteraturen i Ovid og Vergils tid. Også her nevnes det trekk ved antikk kjærlighet som er relevant for handlingen i *Dafnis og Khloe*. I elegiene er det vanlig at kjærligheten skjer for kjærlighetens skyld, et trekk jeg nevnte i forrige avsnitt. Det nevnes også andre aspekter som ofte forekommer i ulike deler i antikk kjærlighetslitteratur. I komediene drives ofte kjærligheten av seksuell tilfredsstillelse. I epos og tragedier har gudene ofte påvirkningskraft som avgjør kjærlighetsforholdene. I de nyere komediene, er det endelige målet at paret skal få gifte seg, og handlingen styres av veien mot dette. Til slutt er det verdt å nevne likhetstrekkene mellom latinsk elegi og greske homoerotiske dikt, som for eksempel hos Sapfo, hvor skjønnhet er en avgjørende årsak til kjærlighet. Det er med andre ord flere antikke tekster som handler om kjærlighet, og det er forståelig at temaet har skapt debatt. Kjærlighet er til stede, men tidvis styres av eksterne krefter, og da kan man diskutere om kjærligheten skjer for dens egen skyld.²

Med utgangspunkt i disse diskusjonene vil jeg undersøke bestemte hendelser i *Dafnis og Khloe* som bekrefter at kjærlighet slik vi kjenner det, er noe som eksisterer i denne antikke romanen. Oppstår kjærligheten uten noen spesifikk grunn, er den ubetinget og får leseren inntrykk av at de er villig til å gjøre hva som helst for hverandre? Drives forholdet til Dafnis og Khloe av gjensidighet og felles fysisk tiltrekning? Jeg vil også sammenlikne med kjærlighetstrekk fra annen antikk litteratur for å se hvordan *Dafnis og Khloe* er et godt eksempel på en typisk antikk kjærlighetsroman. Først og fremst kan det være nyttig å vurdere språket i teksten, og hva slags ord Longos bruker for å beskrive følelsene og handlingene til karakterene. Er det brukt ord som lar seg direkte oversette til det moderne begrepet om kjærlighet? Senere i oppgaven når jeg skal diskutere hendelsene jeg mener er spesielt viktige, skal jeg ta utgangspunkt i den greske originalteksten, for å trekke ut ordene Longos selv har brukt, og sammenlikne dem med ordene i den engelske oversettelsen. Ordregisteret i *Introduction to Attic Greek* av Donald J. Mastronarde brukes i oversettelsen av de greske ordene.

---

¹ Thorsen, *Love: Ancient and Later Representations* (Boston, De Gruyter, 2021), 9-22.

² Thorsen, *The Cambridge Companion to Latin Love Elegy* (New York, Cambridge University Press, 2013), 2-4.

Kjærlighet fra et uvitende sitt perspektiv

Dafnis og Khloe følger parets utvikling gjennom hele kjærlighetsprosessen, fra første gang de kjenner seg forelsket, følelser de opplever underveis, og til slutt bryllupet. Når historien starter, vet de ikke engang hva det vil si å forelske seg. Romanen bygger altså opp til at leseren skal få se en fullstendig kjærlighetsprosess, hvor utgangspunktet er to uvitende tenåringer som ikke har noe begrep om hva kjærlighet er. Likevel er romanen hele veien en kjærlighetshistorie, selv før paret har fått vite om det. Dafnis og Khloe kjenner raskt at det er noe spesielt i relasjonen mellom dem, og at det oppstår sterkere følelser når de er med hverandre. Men hvordan beskriver Longos disse følelsene når de forelskede ikke engang vet hva det kalles? Hvilke ord brukes?

Som nevnt får leseren allerede tidlig i romanen innblikk i at det oppstår følelse av forelskelse mellom Dafnis og Khloe. Til å begynne med er det Khloe som opplever det å være forelsket i Dafnis, uten at hun selv på tidspunktet er klar over hvorfor hun føler noe spesielt for ham. Det starter med at gården trues av ulv i nærområdet, og at gårdsdyrene kan være potensielle ofre. Dafnis og Khloe graver dype hull ned i jorden for å kunne fange ulven ved et eventuelt angrep. Ved et uhell faller Dafnis ned i dette hullet, og er nødt til å vaske seg når han redde opp.³ Det er når Khloe får se ham vaske seg, at vi første gang får se forelskelse oppstå mellom dem. Følelsene vekkes av måten hun ser Dafnis naken på mens han vasker vekk jorden, og hvor kjekk han ser ut etterpå. Hun synes Dafnis virker penere enn hun har tenkt over tidligere, og tror at vaskingen har gjort at han ser så vakker ut. Etterpå klarer ikke Khloe å slutte å tenke på Dafnis, men hun forstår ikke hvorfor. Det oppstår en smerte i henne når hun ikke er sammen med ham. Ikke vet hun heller hva forelskelse er, noe som fører til at følelsene gjør henne trist og forvirret.

As Chloe watched, Daphnis seemed beautiful, and since he seemed beautiful to her for the first time, she thought the washing was the cause of the beauty.

ἐδόκει δὲ τῇ Χλόῃ θεωμένη καλὸς ὁ Δάφνις, ὅτι πρῶτον αὐτῇ καλὸς ἐδόκει τὸ λουτρὸν ἐνόμιζε τοῦ κάλλους αἴτιον.⁴

---

³ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 26-27.

⁴ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 28-29.

Longos bruker ordet *καλός* (*kalos*) til å beskrive Khloe sine følelser for Dafnis. Som vi ser i den engelske oversettelsen, lar dette seg enkelt oversette til vakker.⁵ Selv om Khloe ikke er klar over forelskelse, har hun likevel et ord om hvordan hun vil beskrive Dafnis. Men *καλός* er et begrep som ikke nødvendigvis betyr at man er forelsket i noen, og Khloe bruker ordet også til å beskrive hva hun synes om blomster.⁶ Siden hun ikke vet hva forelskelse er, blir ordforrådet begrenset til begreper som kan bety mye annet enn bare kjærligheten man føler for en person.

Det vi som lesere får se i starten av romanen, er hvordan både Dafnis og Khloe opplever kjærlighet som noe negativt. Før de er klar over hva kjærlighet er, og hva slags følelser den skaper, blir den framstilt som smertefull. De opplever begge en gjensidig kjærlighet for hverandre ved at de begge tenker at den andre er vakker, men følelsene de opplever er kun smerte. Leseren får se Dafnis og Khloe være forelsket i hverandre, men i stedet for fokus på at det skaper gode og positive følelser, får vi heller innblikk i hvordan man som uvitende forelsket kjenner på smerte. For eksempel tror Dafnis at et kyss han får av Khloe, bærer på en gift siden det kjentes sterkere enn kyss han hadde fått ved tidligere anledninger.⁷ De samme følelsene kjente også Khloe på da hun for første gang følte seg tiltrukket av Dafnis. Det er en interessant framstilling av hvordan forelskelse vises som negativt, selv om begge parter er tiltrukket av hverandre. Den forelskede er ikke ulykkelig fordi den andre er sammen med en annen partner, eller fordi utroskap er involvert. I stedet handler det om hvordan man som uvitende kun opplever forelskelse som smertefullt. Når man ikke er klar over hva det å være forelsket innebærer, blir man kun gående med vonde inntrykk. De forstår ikke hva opphavet til smerten er, og vet ikke om det finnes noe konkret som kan lindre den. Dafnis og Khloe reagerer med å bestemme seg for å være ofte sammen, siden de vet at det gjør vondt om de er fra hverandre. De vet ikke at de er forelsket, men de ønsker å unngå smerten som rammer dem om de ikke er sammen.⁸

Med utgangspunkt i Thorsens beskrivelse av ekte kjærlighet, er det tydelig at vi har etablert en kjærlighetsrelasjon hvor de forelskede ikke slutter å tenke på hverandre. Dafnis og Khloe tenker på hverandre konstant, og begge kjenner på sterke følelser. Selv om de ikke er klar over hva som foregår i hodet på dem, forstår de at det beste er å være sammen. Det er noe de både har lyst til, og ser på som nødvendig for å lindre det som for dem er en uforklarlig smerte. Den gjensidige kjærligheten for hverandre, kommer også fram ved at Dafnis og Khloe

---

⁵ Mastronade, *Introduction to Attic Greek* (Los Angeles, University of California Press, 1993), 392.

⁶ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 32-33.

⁷ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 36-37.

⁸ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 42-43.

opplever sjalusi når den andre parten får romantisk oppmerksomhet fra andre. Når gården blir besøkt i begynnelsen av bok to, får både Dafnis og Khloe kyss og flørtende kommentarer fra de tilreisende. For begge to gjør det vondt når de får se den andre bli flørtet med, med andre ord det vi vil kalle sjalusi. Longos bruker likevel ikke ord som lar seg direkte oversette til sjalusi, men sier bare kort at de begge fikk vondt av å se partneren bli flørtet med.⁹ I underbevisstheten ligger det en forståelse for hva som skjer mellom dem. De mangler kunnskapen om kjærlighet og forelskelse, men selve kjærligheten er allerede etablert.

Det samme gjelder også når man får innblikk i Khloe sine tanker rundt følelsene hun har for Dafnis. Her ser man hvordan hun ikke klarer å skille mellom forelskelse og det å oppfatte andre ting som vakkert også. Khloe sammenlikner forelskelsen i Dafnis med hvordan hun også synes blomstene er pene, men det oppstår ikke noen smerte når hun ikke befinner seg blant blomstene. Leseren får se hvordan en uvitende forelsket person har et mer enkelt syn på følelsen av kjærlighet. Khloe klarer ikke skille mellom hva hun føler for Dafnis, og hva hun synes om blomstene. Selv om hun mener det er noe særegent med Dafnis sin skjønnhet ved at hun konstant tenker på ham, er det ikke noe begrep for den sterke kjærligheten for Dafnis.¹⁰

Longos har slik sett lagt opp til at leseren opplever en kjærlighetshistorie mellom to personer som ikke vet hva kjærlighet er, og som jeg har poengtert, er det mye interessant å finne i delen av romanen som utgjør bok én. Den første delen kan egentlig sammenliknes med Sapfo sine kjærlighetsdikt hvor skjønnhet er hovedårsaken til kjærlighet.¹¹ Det som forårsaker Dafnis og Khloes lidenskap, er at de oppfatter hverandre som over gjennomsnittlig vakre mennesker. I første del av bok én er det ingenting annet enn hvor vakre de er, som ligger til grunn for kjærlighetsrelasjonen. Khloe føler smerte fordi hun kun ønsker å være sammen med Dafnis fordi hun synes han er så vakker. Det er foreløpig ikke etablert en kjødelig relasjon, eller et ønske om bryllup. Vi befinner oss i en så tidlig startfase av et kjærlighetsforhold at skjønnheten alene gjør at de tiltrekkes av hverandre.

Kjærlighet som guddommelig makt

Dafnis og Khloe har sentrale trekk som gjør at verket kan beskrives som en kjærlighetsroman. Men selv om kjærligheten i seg selv er et viktig tema, er det også relevant å kikke på elementene rundt som er med på å påvirke kjærligheten. I *Dafnis og Khloe* skyldes kjærligheten mellom dem guddommelig innblanding, noe jeg tidligere nevnte som et kjent

---

⁹ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 60-61.

¹⁰ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 32-33.

¹¹ Thorsen, *The Cambridge Companion to Latin Love Elegy* (New York, Cambridge University Press, 2013), 3.

trekk i antikk kjærlighetslitteratur. På en måte kan det sies at det ikke er riktig å beskrive den som en ren kjærlighetsroman, men mer som en guddommelig roman hvor kjærlighet er gudenes mål. Guder og det overnaturlige spiller en viktig rolle gjennom hele romanen, og i *Dafnis og Khloe* er det et interessant samspill mellom det guddommelige og kjærligheten. Som jeg skal komme tilbake til, kjærligheten i verket styres av gudene. Dette er hele utgangspunktet for at forholdet mellom Dafnis og Khloe oppstår. Handlingen starter med at begges adoptivforeldre drømmer om at nymfene råder dem til å sette Dafnis og Khloe til gårdsarbeid.¹² De har nå kommet inn i tenårene, og tiden har kommet for at de skal finne kjærligheten sammen. Gudene passer på at paret vil alltid finne sammen igjen, lære om kjærlighet og få det endelige bryllupet på slutten. Det åpner da opp for spørsmål om hvorvidt kjærligheten skjer uten en utenforliggende grunn, ettersom gudene er tydelig innblandet, og fordi *Dafnis og Khloe* da bryter med vårt begrep om kjærlighet.

Så langt i oppgaven har jeg sett på hvordan Dafnis og Khloe forholder seg til å være forelsket i uvitende tilstand, og hvordan de kjenner på smerte knyttet til følelsene de har for hverandre. Et vendepunkt i romanen kommer når Dafnis og Khloe får vite om kjærlighet, og at følelsene de har hatt skyldes forelskelse. En eldre mann med navnet Philetas kommer og besøker gården en dag, og det er her romanens guddommelige deler blir sentrale. Han kommer med budskapet om at kjærlighetsguden Eros har vist seg for ham, og fortalt at han er en slags «sauægjeter» for Dafnis og Khloe. Målet til Eros er å forsikre at de skal finne kjærligheten sammen.¹³ Philetas har fått oppdraget i å dele budskapet om at de har blitt forelsket. Han forteller om hva det vil si å være rammet av kjærlighet, og Dafnis og Khloe kjenner seg igjen i det han forteller. Philetas beskriver kjærlighet som en gud med evner til å kunne herske over alt av både dyr og mennesker. Om man blir rammet av kjærligheten, og opplever å forelske seg, klarer man ikke slutte å tenke på personen man er forelsket i. En forelsket person vil gå under konstant påvirkning av følelser for personen. Dafnis og Khloe har hatt det slik helt siden første gang det oppsto forelskelse. De har vært under konstant påvirkning ved at de alltid har hatt hverandre i tankene, og fått vondt om de ikke har vært sammen. De blir nysgjerrige på hva de kan gjøre for å lindre smerten og om det finnes en kur, men svaret Philetas gir, er at de må fortsette å leve sammen og gjøre intime aktiviteter som kosing og kyssing med hverandre. Han beskriver det ikke som en kur, men mer som et middel som brukes for at to forelskede skal kunne leve det beste mulige livet. Paret skal oppnå glede ved å initiere disse aktivitetene med hverandre.

---

¹² Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 22-23.

¹³ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 64-65.

Love is a god, my children, young, beautiful, and winged. [...] He has more power than Zeus: he rules the elements, rules the stars, rules his fellow gods, moreso even than you rule your goats and sheep.

“θεός ἐστίν, ὃ παῖδες, ὁ Ἔρως, νέος καὶ καλὸς καὶ πετόμενος. [...] δύναται δὲ τοσοῦτον ὅσον οὐδὲ ὁ Ζεὺς· κρατεῖ μὲν στοιχείων, κρατεῖ δὲ ἄστρον, κρατεῖ δὲ τῶν ὁμοίων θεῶν· οὐδὲ ὑμεῖς τοσοῦτον τῶν αἰγῶν καὶ τῶν προβάτων.¹⁴

Det som her er interessant, er hvordan kjærligheten beskrives på forskjellige måter. Dafnis og Khloe har som uvitende tolket det som en smertefull tilstand, men Philetas kommer med forklaringen om at kjærlighet har sammenheng med det guddommelige. Dafnis og Khloe ønsket seg en kur mot smerten, men smerten de har kjent på, har ikke blitt forårsaket av sykdom eller skader. Kuren mot kjærlighet beskrives ikke som en kur, men en måte å kunne leve ut tilstanden som forelsket. Det skjer også et skifte i måten Longos skriver på. I bok én fikk leseren beskrivelser av hvordan Dafnis og Khloe opplevde kjærligheten mellom hverandre gjennom enkle begreper, som ordet «vakker».¹⁵ Uten kunnskap om hva de opplevde, ble aldri kjærlighet som begrep omtalt mellom dem. Fokuset lå på parets følelser og hvor forvirret de ble av at det skapte smerte når de følte seg tiltrukket av hverandre. Nå har Dafnis og Khloe fått vite hva som har skjedd. Handlingen herfra dreier seg om hvordan de vil leve ut forelskelsen. Vi får se paret kjenne på glade følelser av at de er sammen og prøver ut Philetas sin «kur» mot kjærlighetens smerte.¹⁶

Kjærligheten som noe guddommelig forblir et sentralt tema i romanen, og bruken av guder er et kjent trekk generelt i antikk litteratur. I Dafnis og Khloe er gudene sentrale når det kommer til romanens mål om at paret skal finne sammen. Som nevnt er Eros den sentrale guden ved at han passer på at Dafnis og Khloe får være sammen. Gjennom hele teksten er gudene viktige for utviklingen av parets kjæresteforhold, og Eros får hjelp av andre guder for at paret alltid skal kunne gjenforenes. Like etter at Dafnis og Khloe har fått vite om hva kjærlighet er, blir Khloe kidnappet av forbipasserende sjøfarere. Dafnis første reaksjon er å ønske seg død når Khloe ikke er der lenger, siden sorgen er så sterk at han ikke kan forestille seg å leve uten henne. Redningen kommer ved at nymfene viser seg for ham og garanterer at

¹⁴ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 66-67.

¹⁵ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 32-33.

¹⁶ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 70-71.

kjærligheten er uovervinnelig og sikrer ham at Khloe vil returnere i sikkerhet. Nymfene er med på å gi Dafnis styrken han trenger til å kunne holde ut perioden hvor han og Khloe er adskilt. De gir ham en motivasjon til å kunne fortsette å leve for kjærligheten. Det vil garantere at paret uansett skal bli gjenforent. Guden Pan forårsaker en storm ute på havet, noe som fører til at skipet synker og Khloe blir reddet tilbake til land. Nymfene er gjennom hele teksten viktige, noe jeg også kommer tilbake til senere i oppgaven. Da de viste seg for Dafnis, sa han at han ville ofre den fineste hunngeiten de har, om Khloe ble reddet.¹⁷ Leseren får se at karakterene har tillit til gudene, og at det er et samspill mellom menneskelige og guddommelige skikkelser.

Det guddommelige i *Dafnis og Khloe* har ved tidligere anledninger blitt diskutert av forskere. De peker på hvordan antikkens guder trer fram gjennom romanen, og hvilken viktig rolle gudene har. Richard Hunter kommer inn på temaet om religion i antikk litteratur som en del av boken *Novel in Ancient World*. Her forklarer han hvordan *Dafnis og Khloe* fungerer som en selverklært ofring til kjærlighet, nymfene og Pan. Gjennom romanen blir ganske riktig Dafnis og Khloe passet på av kjærlighetsgudene. De er der for å jobbe for at paret skal finne sammen. Longos skal ha latt seg inspirere til å skrive romanen etter å ha funnet malerier i en religiøs hule ofret til nymfene. På disse bildene ble det framstilt handlinger som senere ville bli viktige hendelser i *Dafnis og Khloe*.¹⁸ Med andre ord, selv om *Dafnis og Khloe* kan leses som en kjærlighetsroman, er den like mye en religiøs tekst. De tidligere avsnittene har vist at mytologien blir et sentralt element i kjærlighetshendelser i fortellingen. Gitt at romanen eventuelt har en sammenheng med religiøse hulemalerier, er religion et element som må med i diskusjonen, også i en analyse av kjærligheten mellom Dafnis og Khloe.

Underveis i teksten foregår det også sammenlikning med guder. Karakterene har kjennskap til de typiske greske gudene. Bok tre avsluttes med at Dafnis klatrer opp i et stort tre for å få tak i et eple som han gir til Khloe, og sammenlikner det med Afrodite sin skjønnhetspris. Khloe frarådet Dafnis fra å klatre siden eplet befant seg høyt i treet, men Dafnis så på det som et symbol for kjærligheten mellom dem og visste at han måtte få tak i det.¹⁹ Da gården ble besøkt av tilreisende i begynnelsen av bok to, ble Dafnis beundret av de tilreisende jentene som mente at han var like kjekk som Dionysos.²⁰ Longos har lagt opp til at leseren skal få inntrykk av at Dafnis og Khloe er så vakre som overhodet mulig.

---

¹⁷ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 82-87.

¹⁸ Hunter, R. Longus, *Daphnis and Chloe*. (Leiden, E.J. Brill, 1996), 361.

¹⁹ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 146-147.

²⁰ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 60-61.

Sammenlikningen med de kjente greske gudene bidrar til å skape et bilde hos leseren av hvor vakre de faktisk er.

I begynnelsen av oppgaven nevnte jeg diskusjonen om hvorvidt kjærlighet som begrep eksisterte i antikken. Men hvilke begreper for kjærlighet finnes i den greske originalteksten for *Dafnis og Khloe*, og hvordan lar de seg oversette? Philetas er den første i romanen til å gi en beskrivelse av kjærlighet. Her er det igjen en tydelig tilknytning til guder. Eros er kjærlighetsguden som passer på paret, og det er også denne guden som brukes som kjærlighetsbegrep.²¹ I ordregisteret til *Introduction to Ancient Greek* av Donald J. Mastronarde, oversettes verbet ἐράω (eráo) til «det å være forelsket i noen».²² Altså har det greske begrepet om å elske, opprinnelse i mytologi, og som nevnt er *Dafnis og Khloe* en kjærlighetsroman hvor gudene er årsaken til at paret har funnet hverandre.

For å sammenlikne med T. Thorsens diskusjon av forskningsdebatten om hvorvidt kjærlighet eksisterer i antikken, vil jeg påstå at kjærlighet tydelig har eksistert, men at det kan ha vært andre oppfatninger av hva det er. I *Dafnis og Khloe* ser vi i hvert fall at kjærligheten er preget av mytologisk innblanding. De greske ordene for kjærlighet slekter på guder. Thorsen skriver at kjærligheten ikke trenger å være guddommelig styrt, men det er akkurat det som skjer i *Dafnis og Khloe*. Gudene er med gjennom hele historien og passer på parforholdet. Forskere som mener at vårt kjærlighetsbegrep ikke eksisterte i antikken, har et godt poeng når man ser på Longos bruk av mytologi. Kjærlighet oppstår ikke kun for kjærlighetens skyld, ettersom gudene alltid har påvirkning. Likevel, det er verdt å nevne skepsisen, og at kjærlighet likevel kan forekomme, også med guddommelig innblanding.

Ønske om å ikke skade partneren og overgang i puberteten

Tidligere i teksten diskuterte jeg hvordan man som uvitende opplever kjærlighet som negativt ved forelskelse. Uvitenhet fortsetter å være et gjengående tema selv etter at Dafnis og Khloe har blitt fortalt om kjærlighet. Helt fram til bok fire, i den avsluttende delen hvor paret feirer bryllup, framstiller Longos karakterene som to unge og uvitende tenåringer som utforsker hva som skjer med dem under kjærlighetens makt. *Dafnis og Khloe* blir en roman som både handler om kjærlighet, guddommelighet, og i tillegg utvikling av modenhet, og denne utviklingen skjer i takt med kjærlighetsprosessen.

Et eksempel er når Dafnis ønsker å gjennomføre samleie og vil læres opp til hvordan dette skjer. Dafnis blir inspirert av å se hvordan geitene parer seg med hverandre, noe som er

---

²¹ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 66-67.

²² Mastronade, *Introduction to Attic Greek* (Los Angeles, University of California Press, 1993), 389.

med på å øke hans egen seksuelle lyst. Lycaenium, ei nabo jente som forelsker seg i Dafnis, tilbyr å gi ham opplæring. Fra eget perspektiv ser hun på dette som en måte hun kan oppfylle egne seksuelle ønsker, ettersom hun innser at Dafnis ikke ønsker å være med noen andre enn Khloe. Dafnis er på sin side først ivrig med på dette, men skifter mening når han får vite at samleie kan være smertefullt for jenter som gjør det for første gang. Dafnis skremmes av tanken på at det kan være smertefullt for Khloe. Ønsket om samleie faller bort når han i tillegg får vite at uerfarne jenter kan begynne å blø. Han ønsker ikke å påføre Khloe smerte. I stedet velger han å fortsette å kysse og kose med Khloe som de ellers holdt på med. Dafnis tror nemlig at blod og kroppslig smerte kun er forbundet med sår og skader, og ser for seg at han kan skade Khloe gjennom samleie.²³

Her kunne Dafnis tatt de intime aktivitetene med Khloe et steg lenger, noe de ble rådet til av Philetas for å leve best mulig under kjærlighetens overmakt.²⁴ Det som ender opp med å stoppe Dafnis, er hans egen uvitenhet og forestilling om hva som forårsaker smerte, og hans blindhet om hvordan noe smertefullt kan bli til noe godt. Igjen ser vi at smerte er noe paret vil unngå så langt det lar seg gjøre, og teksten tar for seg en annen type smerte som kjærlighet fører med seg, nemlig den fysiske smerten gjennom kjærlighetenes aktiviteter. Fellestrekket er at det handler om hvordan smerte kommer når kjærligheten rammer noen som er ukjent for den. Først den forelskede som ikke vet hva det vil si å være forelsket, og nå hvordan uerfarne opplever samleie.

Generelt er det mye fokus i romanen på at Dafnis og Khloe ønsker å unngå smerte, og på en måte blir dette et hovedtema gjennom teksten. Både å unngå smertefølelsen selv, men også et ønske om å ikke påføre den andre parten smerte. Hva sier dette om Dafnis og Khloe sitt kjærlighetsforhold? Her kan man se kjærligheten ved at de begge har omsorg for hverandre. De bryr seg om at den andre ikke skal få vondt, og vil ikke selv være ansvarlige for at partneren kjenner smerte. Dafnis forstår ikke at samleie mellom to partnere med seksuell erfaring vil oppleves som positivt. Det skaper et slags paradoks, uvitenheten setter en stopper for hva Dafnis egentlig ønsker å oppnå. Det gjør også at man kan stille spørsmål om Dafnis faktisk er villig til å gjøre alt for kjærligheten, når han ikke ønsker å gå inn i dette som Philetas mente var positivt. Likevel er hele tanken bak hvorfor Dafnis ombestemmer seg, at han ønsker at Khloe skal ha det bra fordi han elsker henne. Altså trenger ikke det bety at det bryter med definisjonen på ekte kjærlighet, men Dafnis mangler kunnskapene for at han og Khloe skal ta flere skritt i den fysiske tilnærmingen til hverandre.

---

²³ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 120-129.

²⁴ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 68-69.

Hva er det som ellers kan sies om hvordan Dafnis sin uvitenhet hindrer ham fra å kunne oppfylle tilfredsstillelse med Khloe? David Konstan skriver i sin bok *Sexual Symmetry* om hvordan *Dafnis og Khloe* kan leses som en reise gjennom puberteten fra ung og uskyldig forelsket, til kjønnsmoden og klar for fullbyrdelse av fysisk kjærlighet. Et interessant punkt han påpeker er hvordan Dafnis ble redd for å påføre Khloe smerte da han fikk opplæringen av Lycaenium, samtidig som hans frykt for blod og smerte ikke engang nevnes når paret senere i romanen har fått gjennomført bryllupet.²⁵ Konstan skriver om hvordan Longos med hensikt kan ha valgt å holde Dafnis og Khloe borte fra de mest intime aktivitetene før de ble gift, og at han ønsket å skape et bevisst skille mellom Dafnis og Khloe som uskyldige forelskede ungdommer, og et voksent ektepar. Hele romanen er utformet som en framstilling av hvordan to uerfarne tenåringer læres opp til å leve som et forelsket par, i samspill med gudene som sørger for at de vil kunne få hverandre.²⁶

Konstans teori åpner opp for en ny måte å kunne tolke *Dafnis og Khloe* på. Allerede har jeg snakket om hvordan romanen kan leses som både en kjærlighetsroman og religiøst verk. Her vil leseren imidlertid få et blikk på romanen som en beskrivelse av kroppslig og psykisk utvikling. Kjærligheten kommer fram ved at den er hovedelementet i Dafnis og Khloes utvikling fra unge til voksne. I starten av romanen får vi se Dafnis og Khloe som to unge gårdsarbeidere. De vet ikke noe om hva forelskelse er. De har ikke selv noen tanke om at de skal bli rammet av det. Leserens tas med på en reise gjennom modning i tenårene, og reisen skjer gjennom parets kjærlighetsforhold. Romanen blir spennende ved at leseren blir nysgjerrig på om Dafnis og Khloe vil klare å lære seg å leve som et par. Som David Konstan skriver innledningsvis i boken, en antikk roman handler ofte om et par som går gjennom utfordringer underveis. Spenningen er knyttet til om parets forhold vil overleve disse utfordringene.²⁷ I *Dafnis og Khloe* møter karakterene på utfordringer gjennom seksuell oppvåkning og utvikling.

For å sammenlikne med de teoretiske diskusjonene Thorsen oppsummerer og de ulike definisjonene av kjærlighet i antikken, ser vi et likhetstrekk med de antikke komediene ved at Dafnis og Khloes kjærlighet styres av seksuell tilfredsstillelse.²⁸ Gjennom hele romanen er målet at paret skal kunne finne sammen, og læres opp i de fysiske aspektene ved et fullbyrdet kjærlighetsliv. Når Dafnis og Khloe får høre fra Philetas hva de må gjøre for å leve som

---

²⁵ Konstan, *Sexual Symmetry* (Princeton, Princeton University Press, 1994), 88.

²⁶ Konstan, *Sexual Symmetry* (Princeton, Princeton University Press, 1994), 86.

²⁷ Konstan, *Sexual Symmetry* (Princeton, Princeton University Press, 1994), 14.

²⁸ Thorsen, *The Cambridge Companion to Latin Love Elegy* (New York, Cambridge University Press, 2013), 3.

forelskede, er målet at de gjennom kyss, kos og lidenskap for hverandre, skal finne ut av hvordan dette skjer. Det skaper en nysgjerrighet hos leseren for om Dafnis og Khloe vil nå disse målene, og for hva som vil skje underveis.

Kjærlighetens kraft mot sosial status

Gjennom romanen foregår handlingen i et bondemiljø. Dafnis og Khloe jobber som slaver på gården. De befinner de seg altså på den lavere delen av den sosiale rangstigen i samfunnet. Så langt har jeg ikke nevnt hvordan hierarkiet i det greske samfunnet kommer fram i romanen, men dette temaet er også interessant å diskutere med tanke på Dafnis og Khloe sitt forhold. I begynnelsen av romanen får leseren se at begge ble forlatt etter fødselen, og at de ikke har vært klar over deres faktiske opphav gjennom oppveksten på gården.²⁹ Mot slutten av teksten får begge vite at de egentlig er barn av rikere foreldre fra byen, og dette får videre en viktig betydning angående Dafnis og Khloe sitt ønske om bryllup.

Spenningen i romanen bygges opp mot slutten når spørsmålet kommer opp om Dafnis og Khloe vil få muligheten til å gifte seg. I bok fire dukker det opp noe som potensielt kan true forholdet, og for både Dafnis og Khloe blir det en følelsesladet vei mot bryllupet. Dafnis får vite at han er sønn av Dionysofanes, en byborger av rikere standard. Han eier gården og kommer på besøk for å inspisere den. Dafnis ble forlatt like etter fødselen, og har fram til nå aldri vært klar over familien han egentlig kom fra. Lamon var han som fant Dafnis etter fødselen. Gjennom barndommen har han vært hans adoptivfar.³⁰ Etter å ha levd som hardtarbeidende gårdsgutt i flere år, får Dafnis tilbudet om å kunne bli med familien til byen og kunne leve et mer velstående liv. Khloe tror nå at Dafnis har glemte henne, og at han antakelig vil foretrekke å gifte seg med en rikere kvinne i byen. Men her tar Dafnis et valg som viser at Khloe er den han vil bli sammen med, uavhengig av statusen hennes eller hva slags konsekvenser det vil få for ham videre. Dafnis kjenner seg nemlig ulykkelig når han ikke er sammen med Khloe, og tenker selv at han vil ha det bedre hvis han får fortsette som gårdsgutt og ha Khloe nær seg. Lampis, en rival som tidligere ønsket å bli sammen med Khloe, utnytter muligheten ved å kidnappe Khloe, og Dafnis merker smerten over tanken om at hun har blitt sammen med en annen.

How much better off I was as a herdsman! How much happier as a slave! Then I could look at Chloe, then “I could listen to her chatter,” but now Lampis has snatched

---

²⁹ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 16-23.

³⁰ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 176-177.

her away, and tonight he will sleep with her. And here I am drinking and living in luxury, and my oaths by Pan and the she-goats meant nothing.”

“πόσον ἦν μοι κρεῖττον νέμειν; πόσον ἤμην μακαριώτερος δοῦλος ὄν. τότε ἔβλεπον Χλόην, τότε ἤ<κουον Χλόης λαλούσης>, νῦν δὲ τὴν μὲν Λάμπις ἀρπάσας οἴχεται, νυκτὸς δὲ γενομένης <συγ>κοιμήσεται. ἐγὼ δὲ πίνω καὶ τρυφῶ καὶ μάτην τὸν Πᾶνα καὶ τὰς αἴγας ὄμοσα.”³¹

Hva sier Dafnis sitt valg om hva historien vil fortelle oss om kjærlighet? Som tidligere nevnt, *Dafnis og Khloe* viser på flere måter hvordan kjærlighet er som en uovervinnelig makt. En makt som skaper smerte når de forelskede ikke får leve ut følelsene de har for hverandre. Dafnis har fått en mulighet hvor han kan bryte fri fra det harde gårdslivet, men ønsket om å kunne være sammen med Khloe overgår det mer luksuriøse livet han kunne blitt tilbudt i byen. Dafnis kjenner på kjærlighetssorg, og denne følelsen forsterkes ved at han tror Lampis vil klare å bli sammen med Khloe. Han har fått leve med den han er forelsket i, og fått etablert en kjærlighetsrelasjon med henne. Tanken om å ikke lenger få være med Khloe, er det som iverksetter kjærlighetssorgen. Slik som da Khloe ble kidnappet av sjøfarere,³² får Dafnis igjen lyst til å gi opp. Han tror han har tapt uansett ettersom Lampis vil prøve å få Khloe. Igjen kommer følelsen av sjalusi fram ved at Dafnis misunner Lampis når han forestiller ham i et forhold med jenta han elsker.³³

Alain Billaut har skrevet et kapittel om karakterer i antikk romanlitteratur, hvor han tar opp hva som er typisk for greske og romerske forfattere i måten de skaper karakterene på. Et sentralt trekk er at sosiale posisjoner i samfunnet ofte blir vektlagt, noe som kommer klart fram i *Dafnis og Khloe*.³⁴ Dionysofanes beskrives som den høyere rangerte byborgeren, og besøket hans til gården blir sett på som høytidelig og det gjøres omfattende forberedelser i forveien med å få gården i fin stand.³⁵ Når Dafnis får tilbudet om å kunne være med til byen og bli fri fra slavelivet på gården, beskrives dette som en forfremmelse. Men vi ser at for Dafnis føles ikke dette som noe som vil bedre livet hans.³⁶ Det han ønsker er å kunne leve i harmoni med naturen, stelle med dyrene på gården, og forbli sammen med Khloe som han

³¹ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 184-185.

³² Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 82-87.

³³ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 184-185.

³⁴ Billaut, A. *Characterization in the Ancient Novel*. (Leiden, E.J. Brill, 1996), 122.

³⁵ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 150-151.

³⁶ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 184-185.

alltid har gjort. For eksempel når Dafnis og Khloe returnerer til gården etter bybesøket, forklarer de at det er her de vil fortsette å bo.³⁷ Longos beskriver hvordan slaver, tross plassen på rangstigen, kan leve et liv de er fornøyde med, og ikke kjenne behovet for å leve i velstand i byen. Dafnis har alltid bodd på en gård. Det er der han har vokst opp og trives, og han er lykkelig så lenge han kan fortsette å leve ut kjærligheten med Khloe. Poenget er at Longos snur framstilling av sosiale posisjoner på hodet. Leseren får se fornøyde slaver, og de behandles ikke som redskaper i samfunnet. Det viktigste er kjærligheten mellom Dafnis og Khloe, og den vil forbli uavhengig av hva som skulle komme mellom dem.

Tross dramatiske hendelser på slutten, blir igjen det konkluderende poenget at kjærligheten er uovervinnelig, og at gudene alltid har vært der for Dafnis og Khloe. Dionysofanes tar den endelige avgjørelsen om godkjent bryllup når han får vite at begge to ble forlatt etter fødselen, og at adoptivforeldrene til begge hadde samme drøm om at nymfene kom med råd om å sette dem til gårdsarbeid. Han sier videre at de begge har vært ment for hverandre, og at han ser det som gudenes vilje at Dafnis og Khloe skal bli et par.³⁸ Historien avsluttes med at Dafnis og Khloe får hverandre, og alle rundt er enige om at de skal få et storslått bryllup. Under bybesøket finner de Khloes far, og Dionysofanes får vite at også Khloe ble forlatt som baby og oppdratt på samme måte som Dafnis.³⁹

Igjen ser vi at romanen legger opp til at kjærligheten er en uovervinnelig makt hvor de to forelskede alltid vil finne sammen uansett. Gjennom romanen har det oppstått flere situasjoner som har satt forholdet deres i fare, men hver gang har handlingen ført til at paret gjenforenes. Her hvor det i utgangspunktet oppsto en situasjon som truet forholdet deres, ble resultatet at de fikk et godkjent bryllup. Dafnis fryktet at han ville miste Khloe ved å flytte til byen, men i stedet ble kjærligheten tatt et steg lenger ved at de oppdaget deres faktiske identitet. Kjærligheten i *Dafnis og Khloe* har i hele romanen hatt flere bruksområder. Som del av guddommelig plan, til å vise to tenårings utvikling, og nå resulterer kjærligheten i familiegjengforening. Longos klarer dermed å skape en kjærlighetsroman med flere aspekter, hvor alle henger sammen med det endelige målet om å få Dafnis og Khloe til å bli et ektepar. Dette siste er et fellestrekk romanen deler med annen antikk litteratur, særlig de nyere komediene hvor bryllup er målet for det unge paret.⁴⁰ Men bryllup nevnes aldri som noe mål før Dafnis og Khloe har vært gjennom den lange opplæringen om å leve som forelsket. Det er

---

³⁷ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 194-195.

³⁸ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 186-187.

³⁹ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 192-193.

⁴⁰ Thorsen, *The Cambridge Companion to Latin Love Elegy* (New York, Cambridge University Press, 2013), 3.

først i bok tre at bryllup mellom Dafnis og Khloe blir relevant, og da nevnes det i sammenheng med at Dafnis frykter at Khloe skal giftes bort.⁴¹ Selv om bryllup avslutningsvis blir et endelig mål, er ikke dette hva leseren får presentert som romanens viktigste element. Det er Dafnis og Khloe sin utvikling fra uerfarne ungdommer, til det voksne ekteparet, som driver kjærligheten framover.

Tomas Hägg skriver i sin bok *Novel in Antiquity* om hvordan naturen er sentral, og på lik linje med andre elementer, spiller en viktig rolle i hvordan kjærligheten framstilles. Dafnis og Khloe har hele livet vokst opp med naturen rundt seg, og levd i harmoni med dyrene og plantene. Tidligere i oppgaven har jeg tatt opp hvordan romanen er en hyllest til både kjærlighet og religion, men naturen er også et element det går an å si mye om. Naturen og kjærligheten har et interessant samspill gjennom teksten. Hägg nevner også dette med at Dafnis og Khloe begge foretrekker å leve bondelivet i naturen istedenfor i byen. Videre nevner han hvordan årstidene beskriver hvilke følelser Dafnis og Khloe kjenner på. De føler seg ulykkelige når de er fra hverandre på vinteren, men de blir glade igjen når våren kommer og de kan være ute sammen igjen. Longos har skapt et tydelig skille mellom årstidene og hvordan de representerer kjærligheten. Vinterens kulde som tvinger Dafnis og Khloe fra hverandre, er med på å gjøre dem ulykkelige over at de ikke får være sammen. Sommerens varme gir glede over å kunne være ute i fri luft, og finne på aktiviteter med hverandre.⁴² Det avsluttende poenget er at naturen alltid fremheves som noe positivt i romanen. Det er i naturen Dafnis og Khloe ønsker å være, og hele utviklingen av parforholdet deres foregår utendørs i naturens omgivelser.

Konklusjon

Bacheloroppgaven startet med spørsmålet om hvordan kjærlighet kommer fram i *Dafnis og Khloe*. Målet var å se på hvordan Longos beskrev de romantiske følelsene karakterene kjente på, og hvordan leseren kunne følge hvordan spesifikke hendelser fikk betydning for forholdets utvikling. Målet har vært å studere romanen sett i forhold til faglitteratur knyttet til problemstillingen. Funnene viser at *Dafnis og Khloe* på flere måter har trekk som gjør den til en typisk kjærlighetsroman, hvis man sammenligner med annen antikk litteratur. Leserens får innblikk i en gutt og en jente som får romantiske følelser for hverandre, og får presentert hendelser som er med på å vise utviklingen av forholdet deres.

---

⁴¹ Longus, *The Story of Daphnis and Chloe* (Merrimac, Massachusetts, Loeb Classical Library, 2009), 134-135.

⁴² Hägg, *Novel in Antiquity* (Berkeley & Los Angeles, University of California Press, 1991), 36.

Jeg startet med å presentere T. Thorsens tekst om hvorvidt de moderne idéene om kjærlighet var til stede i antikken. Passasjene jeg har tatt for meg underveis viser at det er tydelige tegn til at vår tanke om kjærlighet går igjen i romanen *Dafnis og Khloe*. De er villige til å gjøre hva som helst for å kunne få hverandre, og anser forholdet deres som det viktigste i livet.

Tross tegn til at kjærligheten i romanen bærer likheter til vårt moderne begrep, har vi sett at man kan fremsette en viss skepsis om hvorvidt *Dafnis og Khloe* kan sees som en roman hvor kjærligheten skjer for kjærlighetenes skyld. Forholdet deres styres av guddommelig påvirkning. *Dafnis og Khloe* er en roman som i stor grad beskriver hvordan kjærlighet forekommer i den antikke romanen, og deler sentrale fellestrekk her. I bok én er det skjønnheten som styrer kjærligheten, i bok tre står det seksuelle sentralt, mens det i siste bok er bryllupet som er det endelige målet. *Dafnis og Khloe* kombinerer flere typiske trekk i antikk kjærlighetslitteratur inn i én og samme roman, hvor alt dreier seg om parets utvikling fra uvitende forelskelse til ekteskap. Så selv om det har vært diskusjon om hvorvidt moderne kjærlighet eksisterte i antikken, ser vi at *Dafnis og Khloe* er en kjærlighetsroman ut fra antikkens premisser.

Det endelige budskapet vi kanskje aner, er hvordan kjærlighet alltid vil være uovervinnelig, og hvordan dens kraft har en påvirkning ingenting annet kan sammenliknes med. At gudene er med på hvordan kjærligheten foregår, er med på å styrke budskapet om hvor sterk lidenskapen mellom to forelskede faktisk er. Uansett hva slags hindringer *Dafnis og Khloe* møter på, hindrer det aldri kjærlighetens drivkraft. Romanen følger alltid en form for oppbygning av forholdet. De slutter aldri å være glade i hverandre. De er nysgjerrige på hva de kan gjøre for å leve best mulig med hverandre.

Litteraturliste

Billaut, A. "Characterization in the Ancient Novel". I G. Schmeling, *The Novel in the Ancient World*. (s. 122). Leiden, E.J. Brill.

Hunter, R. "Longus, Daphnis and Chloe". I G. Schmeling, *The Novel in the Ancient World*. (s. 361). Leiden, E.J. Brill.

Hägg, Tomas. (1991). *Novel in Antiquity*. (s. 36). Berkeley and Los Angeles, University of California Press.

Konstan, David. (1994). *Sexual Symmetry* (s. 14, 86, 88). Princeton, New Jersey. Princeton University Press.

Longus. (2009). *The Story of Daphnis and Chloe*. Merrimac, Massachusetts. Loeb Classical Library.

Mastronade, Donald J. (1993). *Introduction to Attic Greek*. Los Angeles, University of California Press.

Thorsen, Thea. (2021). "Love: Ancient and Later Representations". I I. H. Becke, *Greek and Latin Love: The Poetic Connection* (ss. 9-22). Boston, Massachusetts, De Gruyter.

Thorsen, Thea. (2013). *The Cambridge Companion to Latin Love Elegy*. (ss. 2-4). New York, Cambridge University Press.

